

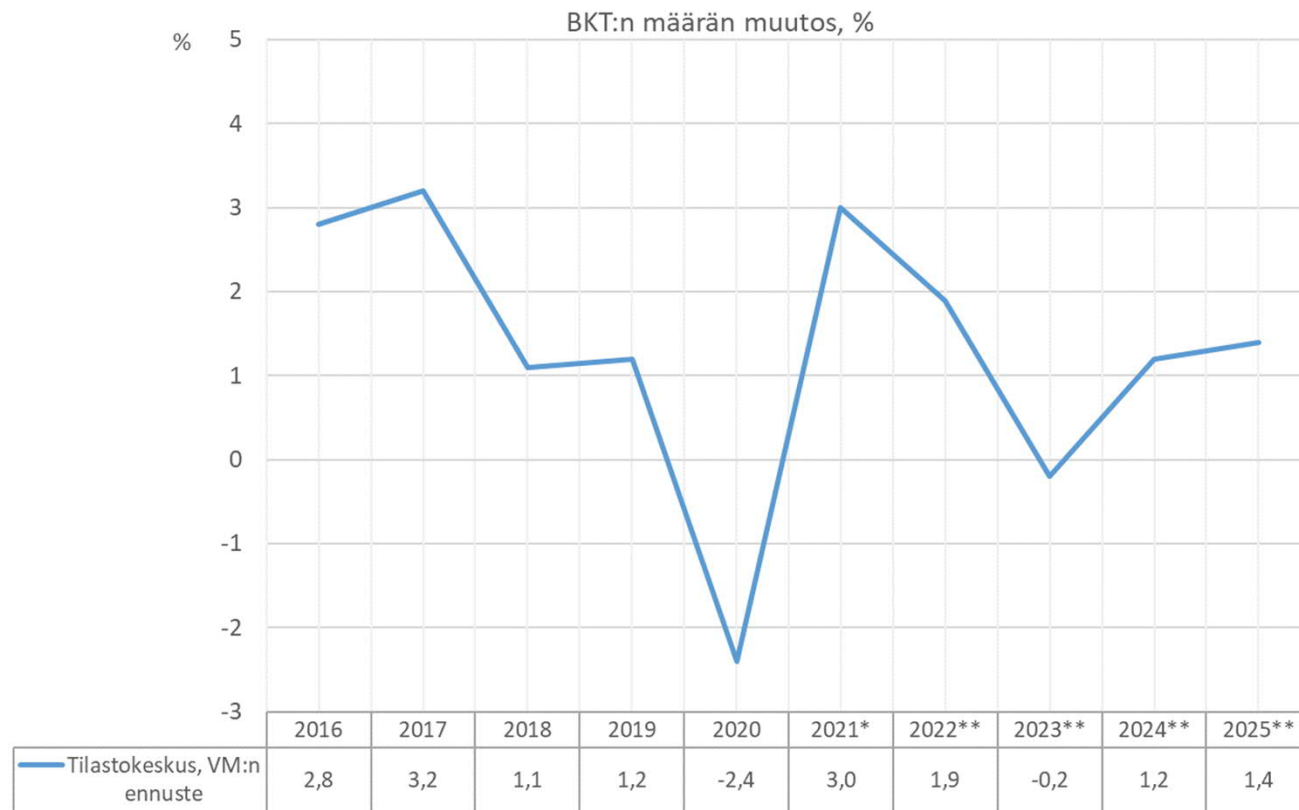
Tampereen kaupungin talouskatsaus 11/2022

Kaupunginhallitus 16.1.2023

Suomen talouden vire

VM:n Taloudellinen katsaus, talvi 2022

- BKT:n arvioidaan supistuvan Suomessa 0,2 prosenttia vuonna 2023. Yksityinen kulutus vähenee, kun hintojen nopea nousu heikentää kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja.
- BKT:n kasvu toipuu vuonna 2024 1,2 prosenttiin, kun inflaatio hidastuu ja tulojen kasvu nopeutuu. Vuoden 2023 työllisyyden lievästä laskusta huolimatta työllisyystilanne säilyy hyvänä ja työllisyysaste nousee vuoteen 2025 mennessä 74,4 prosenttiin.
- Ennusteeseen sisältyy poikkeuksellisen paljon epävarmuutta liittyen mm. Venäjän hyökkäyssodan ja pakotteiden taloudellisiin vaikutuksiin, kiinteistömarkkinoiden ongelmiin, Kiinan koronapolitiikan muutoksiin sekä hintojen ja korkojen nousun vaikutukseen kuluttajien käyttäytymiseen.

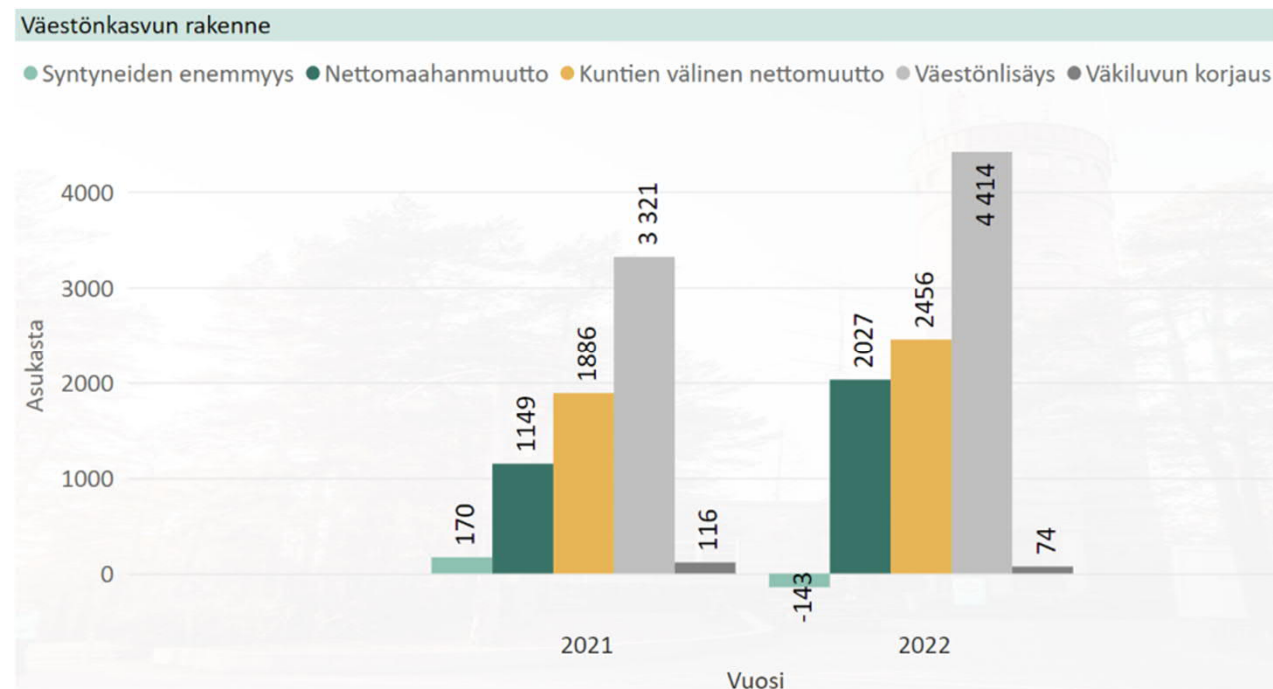

Lähde: Tilastokeskus 2016-2021 (* tarkentunut ennakkotieto 2021), ** Ennuste, Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus talvi 2022 (20.12.2022).

Väestönkasvu ja sen rakenne

ennakkotieto, marraskuu

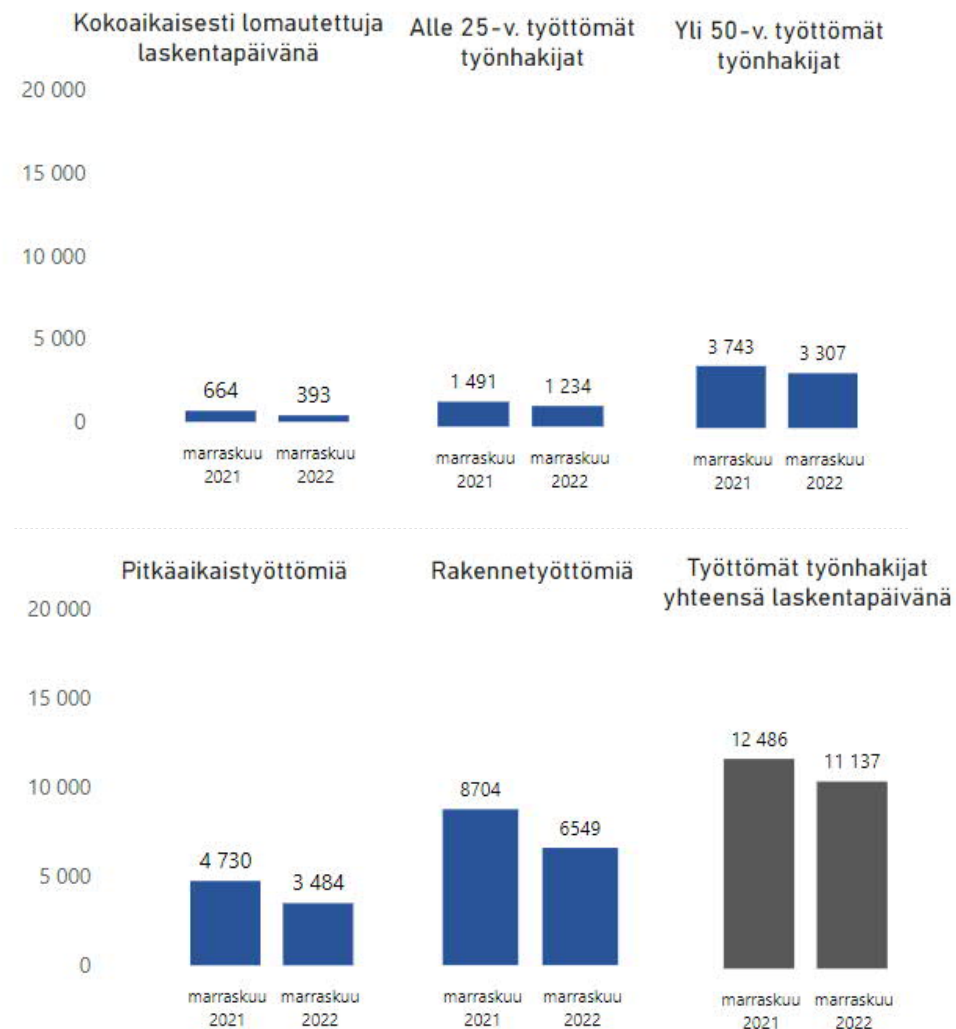
- Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Tampereella oli marraskuun lopussa 248 637 asukasta.
- Tampereen väestö on kasvanut 4 414 asukkaalla tammi-marraskuussa, mikä on yli 1 000 asukasta enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana.
- Marraskuun loppuun mennessä Tampere on saanut muuttovoittoa kuntien välisessä muutossa 2 456 asukasta, mikä on 570 asukasta enemmän viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.
- Maahanmuuton osalta muuttovoittoa saatiin lähes 880 asukasta enemmän vuoden 2021 marraskuun tilanteeseen verrattuna, yhteensä maahanmuuttovoittoa saatiin 2 027 asukasta.
- Syntyneiden enemmyys, -143 asukasta, oli edellisvuotta selvästi vähemmän.

Työllisyys

- Marraskuussa työttömänä työnhakijana oli 11 137 henkilöä, mikä on noin 1350 työtöntä vähemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Marraskuun työttömyysaste oli 9,2 % (koko maa 8,9 %). Tampereen ja valtakunnallisen työttömyysprosentin ero on poikkeuksellisen pieni.
- Lokakuuhun verrattuna työttömien määrä vähentyi 59 henkilöllä. Koko maassa se hieman kasvoi edelliskuusta.
- Työttömyys on vähentynyt sekä kokoaikaisesti lomautettujen (-41 %) että pitkäaikaistyöttömien keskuudessa (-26 %) verrattuna vuodentakaiseen. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä on vähentynyt vuodentakaisesta 17 prosenttia. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä on ollut kasvussa (+18 %/12 kk).
- Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin marraskuussa 6 333 paikkaa (-1837 vuodentakaiseen verrattuna).

Lähde: TEM työnvälitystilasto

Kaupungin tilikauden tulos

Miljoonaa euroa	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP Enn. 2022	TP Enn. 22 / Muutettu TA 22	TP Enn. 22 / TP 21
Toimintatuotot	561,9	487,3	509,7	22,3	-52,2
Valmistus omaan käyttöön	8,6	5,8	5,5	-0,2	-3,1
Toimintakulut	-1 886,5	-1 948,2	-1 960,3	-12,1	-73,8
Toimintakate	-1 316,0	-1 455,1	-1 445,1	10,0	-129,1
Verotulot	1 117,5	1 184,3	1 192,3	8,0	74,8
Valtionosuudet	360,8	370,6	373,7	3,1	12,9
Rahoitustuotot ja -kulut	19,2	17,0	17,4	0,3	-1,8
Vuosikate	181,4	116,8	138,2	21,4	-43,2
Poistot ja arvonalentumiset	-106,7	-110,1	-126,9	-16,7	-20,1
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	74,7	6,7	11,3	4,7	-63,4
Tilinpäätössiirrot	1,7	2,1	2,1	0,0	0,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	76,4	8,8	13,4	4,7	-63,0

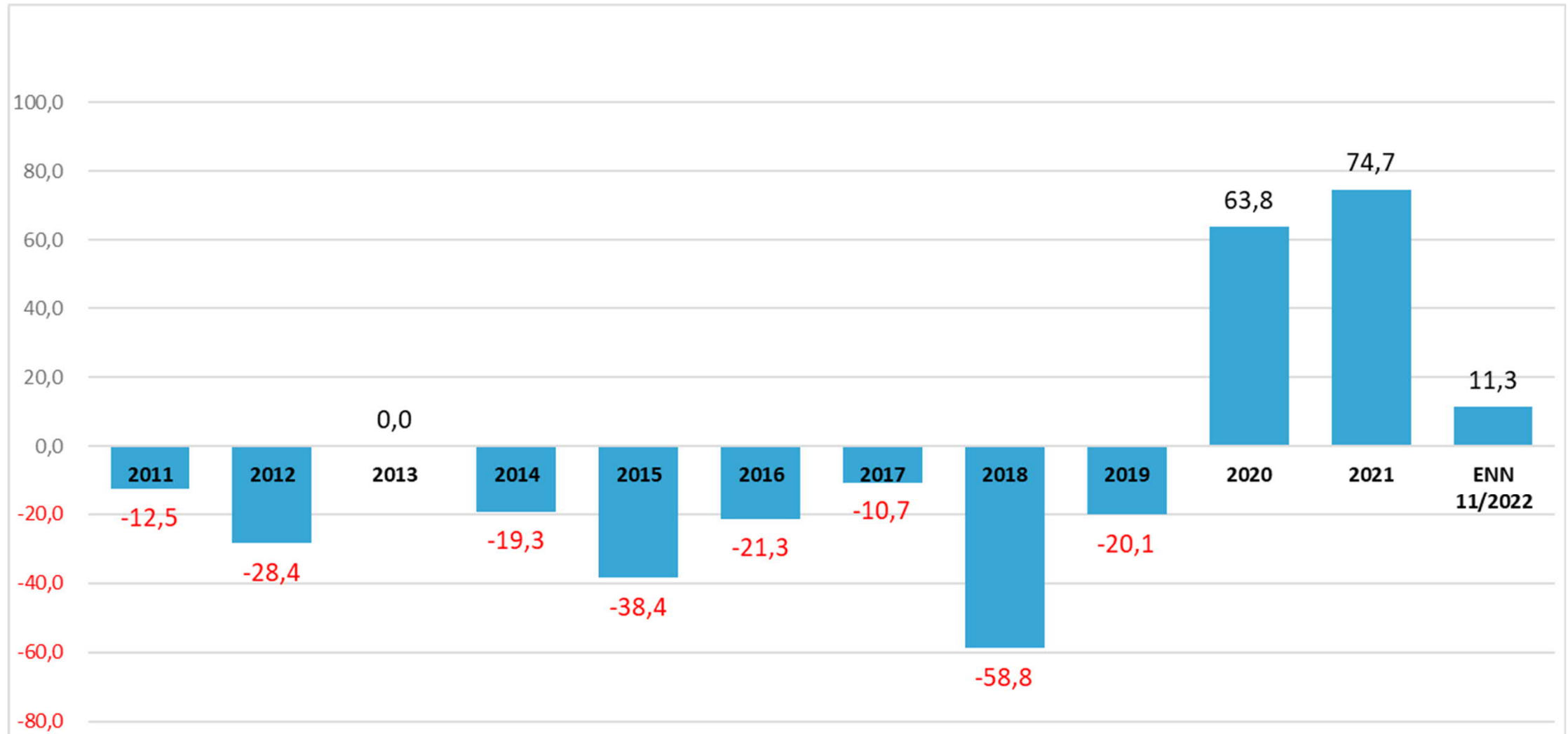
Tilikauden
tulosennuste
11,3 miljoonaa euroa

Ennustettu
toimintamenojen
muutos
+4,1 prosenttia

Ennustettu
nettomenojen muutos
+9,8 prosenttia

Ennustettu
verorahoituksen
muutos
+5,9 prosenttia

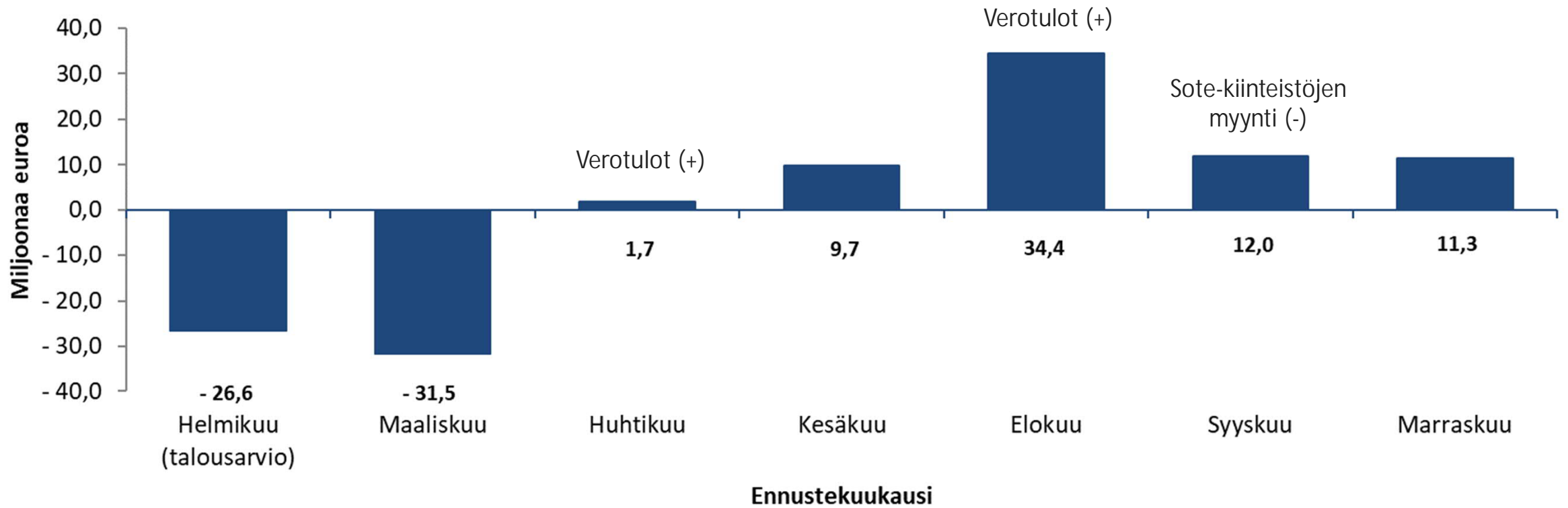
Tilikauden tulos 2011 - 2022

Keskeiset nostot tilinpäätösennusteesta

- Tulosenuste heikkeni syyskuun ennusteesta 0,6 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto päätti lokakuussa talousarviomuutoksista jotka paransivat tulosta 36,6 miljoonaa euroa.
- Merkittävimmät poikkeamat vuosisuunnitelmaan nähden ovat sosiaali- ja terveyslautakunnan 6,2 miljoonan euron ja elinvoima- ja osaamislautakunnan 6,1 miljoonan euron budjetoitua paremmat toteumat.
- Sosiaali- ja terveyslautakunnan alituksen taustalla ovat mm. PSHP:n palvelutilauksen suunniteltua pienempi toteuma. Elinvoima- ja osaamislautakunnan budjetoitua paremman toteuman taustalla ovat henkilöstömenojen ja palvelujen ostojen alitukset.
- Koronapandemian arvioidut nettovaikutukset ovat ennusteessa -9,8 miljoonaa euroa. STM:n 16.12.2022 päätöksen mukaan korona-avustukset kattavat sosiaali- ja terveyspalvelujen koronakustannuksista 78 %.
- Toimintamenot kasvoivat maltillisesti 4,1 %. Nettomenojen 9,8 prosentin kasvua selittävät erityisesti palvelutarpeen kasvu, pysyvien vastaavien myyntivoittojen aleneminen sekä raitiotien vastikkeen kasvu.
- Verorahoituksen ennuste on 11,1 miljoonaa euroa budjetoitua parempi, mikä aiheutuu erityisesti yhteisö- ja kiinteistöverojen hyvistä kertymistä. Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan 87,7 miljoonaa euroa (5,9 %) vertailuvuotta parempana.
- Nettoinvestointien ennuste on 239,2 miljoonaa euroa, mikä on 50,2 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Alitus aiheutuu erityisesti talonrakennusinvestointien viivästyisestä. Investointien tulorahoitusennuste on 57,8 %.

Ennustekehitys

Vuoden 2022 tilinpäätösennusteen tulot ja menot sekä erot vuosisuunnitelmaan tiliryhmittäin, M€

- tulojen alitus / menojen ylitys

+ tulojen ylitys / menojen alitus

TP-ennuste 2022: Tulot 2110,0 M€

TP-ennuste 2022: Menot* 2098,7 M€

953,9 Kunnallisvero 1,1

373,7 Valtionosuudet 3,1

242,4 Myyntituotot 7,1

138,8 Yhteisövero 4,8

99,6 Kiinteistövero 2,1

99,0 Maksutuotot 2,7

85,0 Vuokratulot -0,4

62,0 Tuet ja avustukset 18,6

34,4 Rahoitustuotot -0,0

21,3 Muut toimintatuotot -5,7

	Ero
Verotulot	8,0
Valtionosuudet	3,1
Toimintatulot	22,3
Rahoitustulot	-0,0
Yht.	33,4

**Muutettu TA 2022
Tulos 6,7 M€**

	Ero
Toimintamenot	-12,4
Rahoitusmenot	0,4
Poistot	-16,7
Yht.	-28,7

Tulosennuste on 4,7 M€
muutettua talousarviota parempi

**TP-ENNUSTE 2022
Tulos 11,3 M€**

-16,9 Palvelujen ostot 983,2

14,8 Henkilöstökulut 687,3

-16,7 Poistot 126,9

-1,3 Vuokratulot 112,1

-6,6 Avustukset 105,1

-2,5 Aineet, tarvikkeet, tavarat 61,9

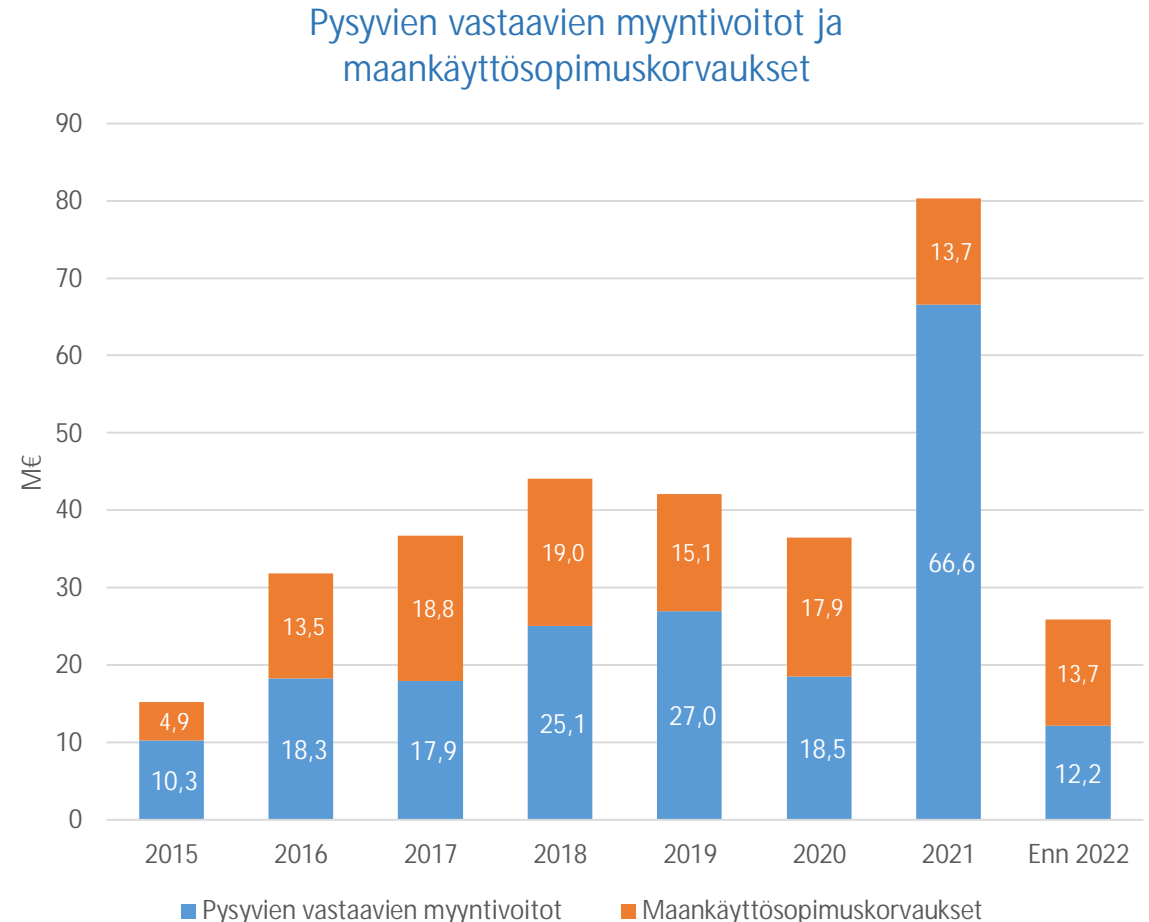
0,4 Rahoituskulut 17,1

0,4 Muut toimintakulut 5,2

*Toimintamenoista on vähennetty valmistus omaan käyttöön erät.

Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja maankäyttösopimuskorvaukset

- Omaisuuden myyntivoittojen ennuste on 12,2 miljoonaa euroa, joka on 7,0 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikempi. Ennuste on heikentynyt syyskuun tilanteesta 6,1 miljoonalla eurolla. Muutos aiheutuu pääosin tiettyjen maa-alueiden myynnin siirtymisestä myöhempään ajankohtaan.
  - Merkittävimmät vuonna 2022 toteutuneiden kohteiden myyntivoitot; Sote-kiinteistöt III (5,1 milj. euroa), Ylioppilastalo (ml. tontti) (1,1 milj. euroa), Coxan osakkeet (3,3 milj. euroa).
- Maankäyttösopimuskorvausten osalta ennuste on 13,7 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikempi.
  - Merkittävimmät vuodelle 2022 tuloutuvat sopimuskorvaukset ovat Nauhatehtaan, Pinninkadun ja Niemenranta III kaava-alueista.

Poikkeamat talousarvioon, palvelualueet (toimintakate)

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2022	Tilinpäätös- ennuste 2022	Ero
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-421,4	-420,3	1,1
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue			
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-886,5	-880,3	6,2
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta*	-102,7	-96,5	6,1
Asunto- ja kiinteistölaikunta	140,9	137,1	-3,8
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalautakunta	-41,4	-43,7	-2,4
Joukkoliikennelaikunta	-28,9	-29,4	-0,5

* sitovuustaso Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 1/2

- Sivistys- ja kulttuurilautakunta (+1,1 milj. euroa): Toimintatuottojen ennuste on 1,0 miljoonaa euroa talousarviota parempi ja toimintakulujen 0,1 miljoonaa euroa talousarviota pienempi. Talousarvio sisältää kaupunginvaltuuston lokakuussa päättämän 1,9 miljoonan euron lisätalousarvion. Toimintatuottojen ylitys aiheutuu suurelta osin historiallisten museoiden myyntituotoista, perusopetuksen ulkokuntalaskutuksesta sekä varhaiskasvatukseen ja kulttuuripalveluihin saaduista avustuksista. Toimintakulujen alitus aiheutuu henkilöstökuluista ja kaluston ostoista. Henkilöstökulujen alitus aiheutuu suurelta osin lakkopäivien vaikutuksesta. Kalusto- ja tarvikkehankinnoissa ennustetaan säästöä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakennushankkeiden viivästyisestä johtuen. Vastaavasti palvelujen ostot, avustukset ja vuokratulot ylittävät budjetin. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 14,2 miljoonaa euroa eli +3,5 %.
- Sosiaali- ja terveyslautakunta (+6,2 milj. euroa): Toimintatuottojen ennuste on 23,9 miljoonaa euroa ja toimintakulujen 17,7 miljoonaa euroa talousarviota suurempi. Talousarvio sisältää kaupunginvaltuuston lokakuussa päättämän 11,0 miljoonan euron lisätalousarvion. Ennusteessa avustusten piirissä olevat välittömät koronakustannukset ovat 21,5 miljoonaa ja näihin saatava valtionavustus on 16,8 miljoonaa euroa. Koronan aiheuttamien poikkeamien lisäksi suurimmat ylitykset vuosisuunnitelmaan on vammaispalvelujen, päihde- ja mielenterveyspalvelujen sekä ikäihmisten palvelujen ja lastensuojelun ostoissa. Ikäihmisten palveluissa merkittävää työvoimavajetta on jouduttu korvaamaan palvelujen ostoilla. Vastaavasti sairaalapalvelujen ennuste on budjetoitua parempi korona-avustusten ja PSHP:n kiireettömän hoidon suunniteltua pienemmän toteuman vuoksi. Tilinpäätösennusteessa nettomenojen kasvu on 41,5 miljoonaa euroa eli 4,9 %.

Merkittävimmmät poikkeamat talousarvioon, palvelualueet 2/2

- Elinvoima- ja osaamislautakunta (+5,9 milj. euroa) Henkilöstömenot tulevat alittamaan budjetoidun tämän hetken arvion mukaan 2,4 miljoonalla eurolla. Taustalla etenkin palkkatukityöllistämisen väheneminen. Ammatillisen koulutuksen tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan 0,7 miljoonaa euroa negatiivisena. Vuonna 2022 opiskelijavuosien arvioidaan ylittävän jälleen tavoitteellisen määrän noin 300 opiskelijavuodella, mikä nostaa erityisesti henkilöstömenoja. Palvelujen ostojen arvioidaan alittuvan 4,3 miljoonalla eurolla, koska Työllisyyden kuntakokeilussa on painotettu arvioitua enemmän valtion työllisyysmäärärahojen käyttöä. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennuste (26,5 milj. euroa) ylittää vuosisuunnitelman 2,0 miljoonalla eurolla.
- Asunto- ja kiinteistölahtakunta (-3,8 milj. euroa) Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tuloutuvan 13,7 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Muihin toimintatuottoihin kirjattavien pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennuste (8,8 milj. euroa) on 7,1 miljoonaa euroa suunniteltua huonompi. Myyntivoittojen ennuste on pienentynyt syyskuun tilanteesta 6,2 miljoonalla eurolla. Taustalla on tiettyjen maa-alueiden myynnin siirtyminen myöhempään ajankohtaan.
- Yhdyskuntalahtakunta (-2,4 milj. euroa) Tuottojen arvioidaan ylittyvän katutilavalvonnassa (1,4 milj. euroa), viher- ja hulevesi-suunnittelussa (0,5 milj. euroa) sekä lumen ja maan vastaanotossa (0,2 milj. euroa), mutta alittuvan rakennusvalvonnassa (1,1 milj. euroa), asemakaavoituksessa (0,3 milj. euroa), kadunvarsipysäköinnissä (0,5 milj. euroa), liikennejärjestelmän suunnittelussa (0,3 milj. euroa) sekä kiinteistönmuodostuksessa (0,2 milj. euroa). Toimintakulujen arvioitu ylitys (2,2 milj. euroa) johtuu kunnossapidon sekä vaikeahoitoisen talven lisäkustannuksesta, henkilöstökulujen alituksesta sekä omajohtoisen rakentamisen määrästä.
- Joukkoliikennelahtakunta (-0,5 milj. euroa) Lipputulot ylittyvät 2,0 miljoonaa euroa (koronavaikutus -4,0 milj. euroa). Valtiontuki ylittyy 2,0 miljoonaa euroa ja Toisen asteen Kela –tuki 0,5 miljoonaa euroa. Polttoaineen hinnannousu ja muut menot ylittyvät 5,0 miljoonaa euroa. KV-muutos (24.10.22) toimintakatteen lisäys -5,0 miljoonaa euroa (lipputulomenetyksiin, saatavaan valtiontukeen ja kustannuskasvuun).

Poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt

Miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2022	Tilinpäätös- ennuste 2022	Ero
Konsernihallinto (toimintakate)			
Konsernihallinto*	-42,8	-36,4	6,5
Yhteiset erät	-127,0	-128,1	-1,1
Taseyksiköt (liikelyijäämä)			
Pirkanmaan pelastuslaitos	0,0	0,0	0,0
Tampereen Vesi Liikelaitos	27,4	28,3	0,9
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0,1	0,0	-0,1
Laskelmaosa			
Korkotuotot ja -kulut	-11,4	-9,9	1,5
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	0,0

* *sitovuustaso ICT-kehittäminen (toimintakate + nettoinvestoinnit)*

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, konsernihallinto ja taseyksiköt

- Konsernihallinto (+6,5 milj. euroa): ICT-kehittämisen investointimenojen arvioidaan alittuvan 3,7 miljoonalla eurolla. Muita merkittäviä syitä poikkeamiin ovat arvioitu henkilöstömenojen sekä talous- ja henkilöhallinnon palvelujen alittuminen. Lisäksi säästöjä syntyy mm. matkustamisessa ja koulutusten järjestämisessä.
- Yhteiset erät (-1,1 milj. euroa): Tredulle kohdistetaan arvioitua enemmän valtionosuusrahoitusta lisärahoituspäätösten perusteella, mikä lisää Yhteisten erien sisäistä menoja 2,2 miljoonaa euroa. Eläkemenoperusteiset maksut, muut henkilöstömenot sekä verotuskustannukset alittavat muutetun talousarvion.
- Tampereen Vesi Liikelaitos (+0,9 milj. euroa): Materiaalien ja palvelujen ostojen arvioidaan alittuvan 0,9 miljoonaa euroa pääosin suunniteltua alhaisempien rakentamisen ja alueiden kunnossapidon kustannusten vuoksi. Lisäksi säästöä syntyy henkilöstömenoissa ja vuokratilakustannuksissa. Poistot tulevat ylittämään suunnitellun 0,9 miljoonaa euroa johtuen suunniteltua nopeammin valmistuneista investoinneista ja valmistus omaan käyttöön ylittää suunnitellun 0,5 miljoonalla eurolla.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot (milj. euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP Enn 2022	TP Enn. 22 / Muutettu TA 22
Palkat ja palkkiot	-527,2	-561,2	-549,0	12,2
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-118,2	-121,1	-118,8	2,3
Muut henkilösivukulut	-20,3	-21,7	-21,4	0,3
Yhteensä	-665,7	-704,1	-689,2	14,8

Henkilöstömenot

- Tilinpäätösennusteen mukaan henkilöstömenot alittavat muutetun talousarvion 14,8 miljoonalla eurolla (1,6 %).
  - Sosiaali- ja terveyslautakunta: alitus 8,6 miljoonaa euroa (ikäihmisten palvelujen, suun terveydenhuollon ja sairaalapalvelujen merkittävät rekrytointihaasteet). Työvoimavajetta on korvattu palvelujen ostoilla.
  - Sivistys- ja kulttuurilautakunta: alitus 1,8 miljoonaa euroa (kunta-alaan kohdistuneet työtaistelutoimet).
  - Elinvoima- ja osaamislautakunta: alitus 2,4 miljoonaa euroa.
    - Ammatillinen koulutus: ylitys 1,7 miljoonaa euroa (opiskelijamäärän kasvun edellyttämät lisäpanostukset)
    - Työllisyys- ja kasvupalvelut: alitus 4,1 miljoonaa euroa (palkkatukityöllistämisen väheneminen, henkilöstön vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet)
  - Yhdyskuntalautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä.
  - Konsernihallinto: alitus 1,4 miljoonaa euroa (viivästyneet rekrytoinnit ja käynnistymättömät projektit)
- Työvoimakustannusten (henkilöstömenot lisättynä työvoiman vuokrauskustannuksilla) ennuste alittaa muutetun talousarvion 6,5 miljoonalla eurolla (0,9 %).

Palkalliset henkilötyövuodet

	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP Enn 2022	TP Enn. 22 / Muutettu TA 22
Palkalliset henkilötyövuodet				
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	4 501	4 963	4 538	-425
Sosiaali- ja terveystalokunta	4 501	4 963	4 538	-425
Sivistyspalvelujen palvelualue	4 860	4 990	5 002	12
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	4 860	4 990	5 002	12
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue	1 806	2 049	1 929	-120
Elinvoima- ja osaamislautakunta	1 760	1 993	1 878	-115
Asunto- ja kiinteistölautakunta	46	56	51	-5
Kaupunkiympäristön palvelualue	319	345	324	-21
Yhdyskuntalautakunta	296	317	298	-19
Joukkoliikennelautakunta	23	28	26	-2
Konsernihallinto	328	352	335	-18
Liikelaitokset	473	461	454	-7
Tampereen Kaupunkiliikenne	320	300	296	-4
Tampereen Vesi	153	161	158	-3
Pirkanmaan pelastuslaitos	667	686	686	0
Yhteensä	12 955	13 846	13 268	-579

Palkallisten henkilötyövuosien ennuste

Palkalliset henkilötyövuodet	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP Enn 2022	TP Enn 22 / Muutettu TA 22
Ilman palkkatuettua henkilöstöä	12 770	13 547	13 089	- 459
Palkkatuettu henkilöstö	185	299	179	- 120
Palkalliset henkilötyövuodet yhteensä	12 955	13 846	13 268	- 579

- Palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion 579 henkilötyövuodella (-4,2 %).
  - Sosiaali- ja terveyspalveluissa palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion -425 henkilötyövuotta pääosin ikäihmisten, suun terveydenhuollon ja sairaalapalvelujen palveluryhmien rekrytointihaasteiden vuoksi.
  - Työllisyys- ja kasvupalveluissa palkallisten henkilötyövuosien arvioidaan toteutuvan -119 henkilötyövuotta muutettua talousarviota pienempinä palkkatukityöllistettävien määrän vähenemisen vuoksi.
  - Kaupunkiympäristön palvelualueella palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion 21 henkilötyövuotta. Alitusta selittää viivästyneet rekrytoinnit sekä osa-aikaisuudet.
  - Konsernihallinnon palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa muutetun talousarvion -18 henkilötyövuotta. Alitusta selittää viivästyneet projektit ja rekrytoinnit.
  - Sivistyspalveluissa palkalliset henkilötyövuodet ylittävät muutetun talousarvion 12 henkilötyövuotta. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on saatu hankerahoitusta mm. tuen lakimuutoksen käytäntöönpanoon. Rahoituksella on palkattu avustajia ja lastenhoitajia lain mukaisen tuen turvaamiseksi.
- Palkkatuetun henkilöstön osuus tilinpäätösennusteesta on 179 henkilötyövuotta, joka alittaa muutetun talousarvion -98 henkilötyövuotta.

Verorahoitus

Miljoonaa euroa	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP 2022 Enn.	TP Enn. / Muutettu TA	TP Enn. / TP 21, %	TP Enn. / TP 21
Verotulot yhteensä	1 117,5	1 184,3	1 192,3	8,0	6,7	74,8
Kunnallisvero	896,8	952,8	953,9	1,1	6,4	57,1
Yhteisövero	127,5	134,0	138,8	4,8	8,9	11,3
Kiinteistövero	93,3	97,5	99,6	2,1	6,8	6,4
Valtionosuudet yhteensä	360,8	370,6	373,7	3,1	3,6	12,9
Peruspalvelut	186,3	179,5	179,5	0,0	-3,6	-6,8
Muut opetus ja kulttuuri	74,0	75,1	78,2	3,1	5,8	4,3
Veromenetyksen kompensatio	100,5	115,9	115,9	0,0	15,3	15,4
Verorahoitus yhteensä	1 478,3	1 554,9	1 565,9	11,1	5,9	87,7

Verorahoitus

Verotulot

- Verotuloja kertyi 1 192,3 miljoonaa euroa, mikä on 74,8 miljoonaa euroa ja 6,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021.
- Kunnallisverotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 6,4 prosenttia (57,1 milj. euroa).
- Yhteisöverotuloja kertyi 138,8 miljoonaa euroa, +8,9 prosenttia (11,3 milj. euroa).
- Kiinteistöverotuloja kertyi 6,8 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Valtionosuudet

- Peruspalvelujen valtionosuutta saatiin muutetun talousarvion mukaisesti. Valtionosuutta saatiin 6,8 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021.
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusennuste on 3,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempi pääosin ammatilliseen koulutukseen saadun lisärahoituksen johdosta. Lopullinen rahoitus selviää tammikuussa 2023.
- Veromenetysten kompensatio kasvoi yli 15 miljoonaa euroa vuodesta 2021. Veromenetysten kompensatio ylitti muutetun talousarvion 2,1 miljoonalla eurolla, koska valtio kompensoi tämän erän kautta määräaikaisen työmatkakuluvähennyksen negatiivisen vaikutuksen kuntien verotuloihin.

Investoinnit

Milj. euroa	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP 2022 Enn	TP Enn / Muutettu TA	TP Enn 22/ TP 21
Aineettomat hyödykkeet					
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-4,1	-9,1	-4,9	4,2	-0,7
Muut pitkävaikutteiset menot	-1,4	-2,0	-0,6	1,4	0,8
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	-8,9	-41,3	-33,9	7,4	-25,1
Rakennukset	-38,0	-122,9	-108,0	14,8	-70,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-18,2	-96,4	-83,2	13,2	-65,0
Koneet ja kalusto	-8,6	-13,9	-9,3	4,6	-0,7
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,4	-0,2	-0,2	0,0	0,2
Keskeneräiset hankinnat	-135,1	0,0	0,0	0,0	135,1
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	-18,1	-4,1	-3,7	0,4	14,4
Investoinnit yhteensä	-232,9	-289,9	-243,8	46,1	-10,9
Rahoitusosuudet	5,1	0,5	4,6	4,1	-0,5
Nettoinvestoinnit yhteensä	-227,8	-289,4	-239,2	50,2	-11,4
Pysyvien vastaavien luovutustulot	102,5	20,1	17,0	-3,1	-85,4

Huom. Sisältää kaupungin sisäiset erät

Investoinnit

- Vuoden 2022 nettoinvestointien toteumaksi ennustetaan 239,2 miljoonaa euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 50,2 miljoonalla eurolla.
- Merkittävimmät poikkeamat ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeissa, maanhankinnan ja maan esirakentamisen investoinneissa (pl. erikseen sitovat erät), Viiden Tähtien Keskusta-kehitysohjelman, sivistys- ja kulttuurilautakunnan, Tampereen Vesi –liikelaitoksen, yhdyskuntalautakunnan ja konsernihallinnon ICT-kehittämisen investoinneissa.
- Pysyvien vastaavien myyntitulojen ennuste on 17,0 miljoonaa euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 3,1 miljoonalla eurolla.

Poikkeamat talousarvioon, investoinnit

Nettoinvestoinnit, miljoonaa euroa	Muutettu talousarvio 2022	Tilinpäätös- ennuste 2022	Ero
Sivistyspalvelujen palvelualue			
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-12,9	-7,7	5,1
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue			
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-1,5	-1,3	0,2
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue			
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-3,7	-2,9	0,9
Asunto- ja kiinteistölaikunta	-163,9	-140,0	23,9
Kaupunkiympäristön palvelualue			
Yhdyskuntalaikunta	-72,4	-61,9	10,5
Joukkoliikennelaikunta	-0,5	-0,1	0,4
Konsernihallinto			
Konsernihallinto, muut	-0,1	0,0	0,1
Yhteiset erät	-3,7	-3,7	0,0
ICT-kehittäminen*	-8,8	-5,1	3,7
Taseyksiköt ja Liikelaitokset			
Pirkanmaan pelastuslaitos	-0,4	-0,4	0,0
Tampereen Vesi Liikelaitos	-21,0	-16,0	5,0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	-0,5	0,0	0,5
Yhteensä	-289,4	-239,2	50,2

* sitovuustaso bruttoinvestoinnit + käyttötalous

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 1/3

Asunto- ja kiinteistölautakunta (investointien muutetun talousarvion alitus 23,9 milj. euroa)

- Talonrakennushankkeiden suurimmat poikkeamat (yhteensä +13,3 milj. euroa): Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti uudisrakennus, Sammon koulun laajennus ja päiväkoti, Pyynikintie 2 koulurakennus, Hyhkyn koulun (rak 1 ja 2) perusparannus, Tammelan stadionin uudisrakennus, Kaupin urheilupuisto
- Maanhankinta ja maan esirakentaminen (yhteensä +7,0 milj. euroa): Takojankatu ja Sulkavuori-hankkeiden ennusteiden tarkistus

Viiden Tähten Keskusta -kehitysohjelma (investointien muutetun talousarvion alitus 7,6 milj. euroa)

- Tullikamarinaukion ajoyhteyksiin liittyvät lunastukset eivät ehdi toteutumaan kuluvana vuonna
- Viinikanlahden esirakentamisesta osa siirtyy ensi vuoteen
- Itsenäisyydenkadun alikulkutunnelin ja Ratapihankadun sillan toteutus siirtyvät vuoteen 2023
- TAHERA:n viivästyminen sekä Ranta-Tampellan viimeistelyjen siirtyminen tuleville vuosille

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 2/3

Sivistys- ja kulttuurilautakunta (investointien muutetun talousarvion alitus 5,2 milj. euroa)

- Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen ensikertaisen kalustamisen kohteita siirtyy ensi vuoteen (mm. Sammon ja Hyhkyn kouluissa)
- Liikunta- ja nuorisopalvelujen kiinteiden rakenteiden investointikohteita ei ole päästy toteuttamaan suunnitellusti (mm. Kaupin alueen kehittäminen)
- Kulttuurin investoinneissa useampia pieniä kohteita on siirtymässä ensi vuodelle

Tampereen Vesi -liikelaitos (investointien muutetun talousarvion alitus 5,0 milj. euroa)

- Verkostopuolen investoinneista Rautaharkon pääviemärin urakka ei toteudu suunnitellusti ja jatkuu ensi vuoden puolelle. Myös muita urakoita siirtyy ensi vuodelle.
- Laitospuolen investoinneista Ruskon kattorakenteiden perusparannus, Tesoman vesitornin saneeraus ja Ruskon flotaation kunnostaminen eivät toteudu suunnitellusti tälle vuodelle.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon, investoinnit 3/3

Yhdyskuntalautakunta (nettoinvestointien muutetun talousarvion alitus 4,9 milj. euroa)

- rakentamishankkeita (mm. Tohlopinrannan kaavoitus viivästynyt) ja kohteiden toteutuksen aloituksia siirtyä myöhemmäksi (mm. Ratapihan- ja Viinikankadun risteysalue)
- Investointien rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 4,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina (kävelyn ja pyöräilyn edistämisen hankkeet ja ARA -rakennuttamiskohteet)

Konsernihallinto (investointien muutetun talousarvion alitus 3,7 milj. euroa)

- Vuosisuunnitelmaa ja ennustetta on päivitetty käyttötalouden ja investointien jaon osalta

Pysyvien vastaavien luovutustulot (alitus verrattuna muutettuun talousarvioon 3,1 milj. euroa)

- Coxa:n osakkeiden myynti toteutunut (Koja 25.1.2022)
- Asunto- ja kiinteistölautakunnan luovutustulojen ennuste on 13,4 miljoonaa euroa (-6,1 milj. euroa). Kalevassa Iskun alueen tontin myynti ei toteudu vuonna 2022. Kolmen sote-kiinteistön kauppa on toteutunut ja luovutustulo sisältyy ennusteeseen.

Rahoituslaskelma

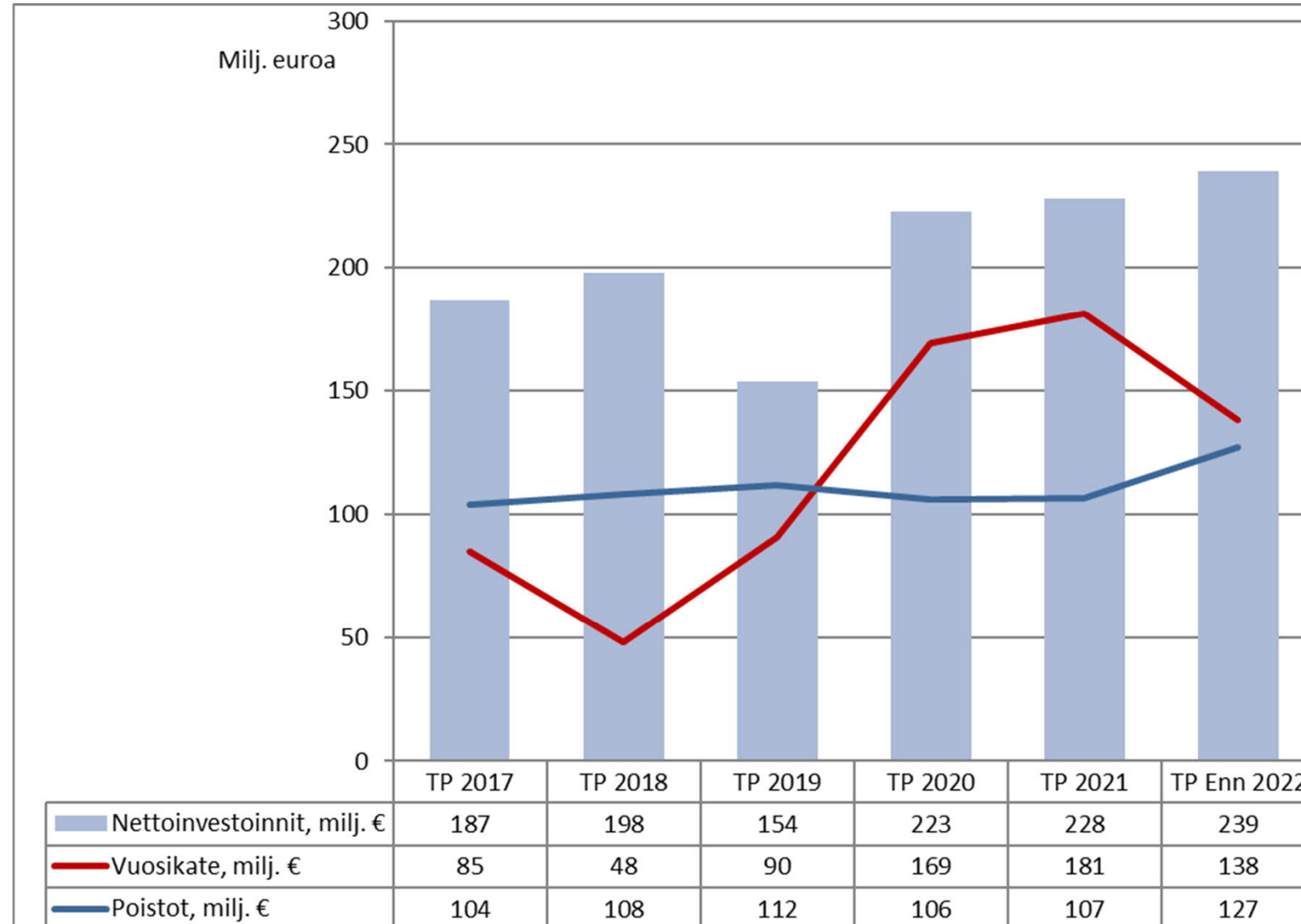
Milj. euroa	TP 2021	Muutettu TA 2022	TP Enn 2022	TP Enn 22 / Muutettu TA 22	TP Enn 22 / TP 21
Toiminnan rahavirta	115,0	97,6	126,0	28,4	11,1
Investointien rahavirta	-125,3	-269,2	-222,1	47,1	-96,9
Investointimenot	-232,9	-289,9	-243,8	46,1	-10,9
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5,1	0,5	4,6	4,1	-0,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	102,5	20,1	17,0	-3,1	-85,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10,3	-171,6	-96,1	75,5	-85,8
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	1,4	-1,2	-0,2	1,0	-1,6
Lainakannan muutokset	-23,7	-25,7	61,0	86,7	84,7
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Rahoituksen rahavirta	-22,2	-26,9	60,8	87,7	83,0
Rahavarojen muutos	-32,6	-198,6	-35,3	163,2	-2,8
Rahavarat tilikauden lopussa	280,4	-	245,1	-	-35,3
Rahavarat tilikauden alussa	313,0	-	280,4	-	-32,6

Investointien tulorahoitus-%
57,8 %
(Tilinpäätösennuste 2022)

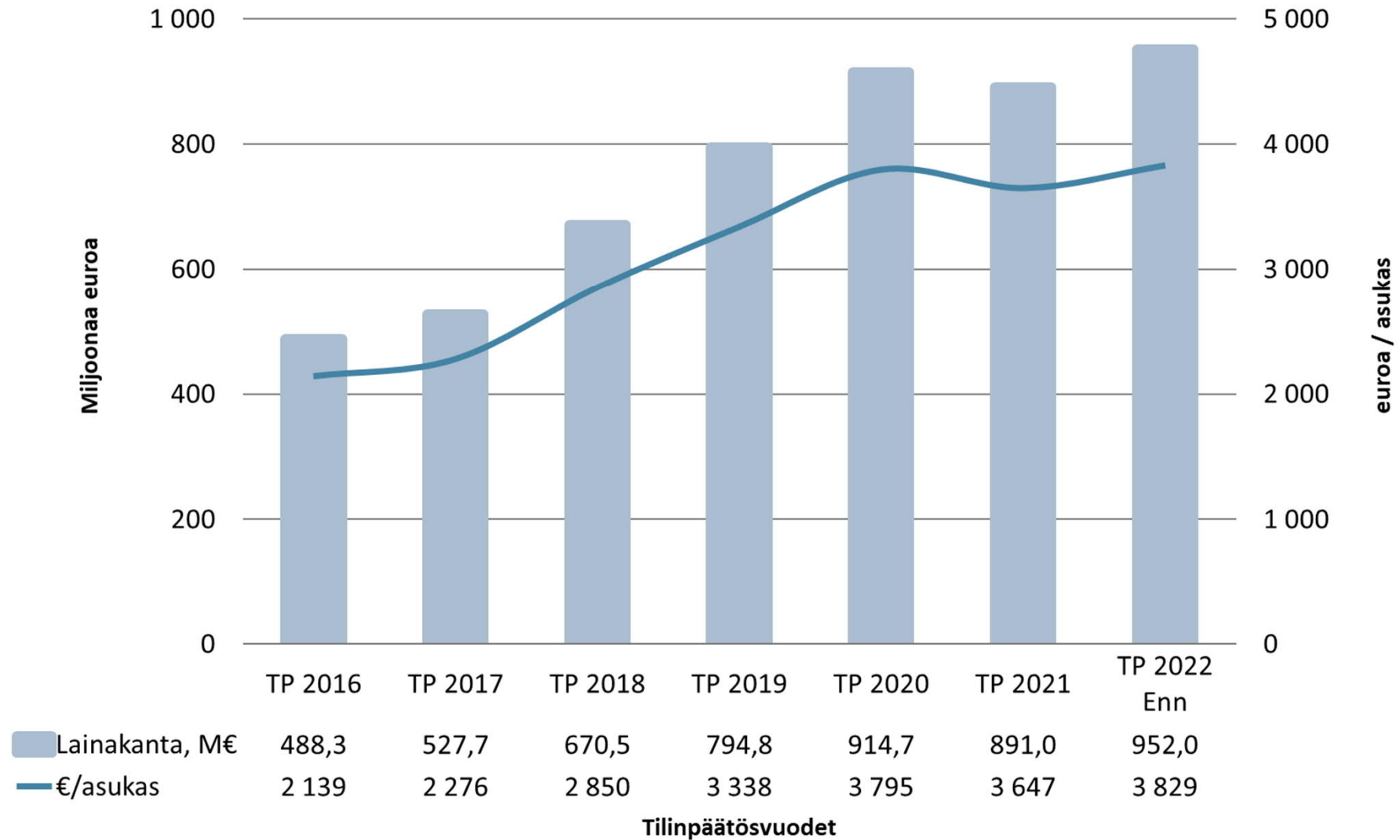
Toiminnan ja investointien
rahavirta 5 vuotta
-330,0 milj. euroa
(Tilinpäätösennuste 2022)

Kassan riittävyys
40 päivää
(Tilinpäätösennuste 2022)

Nettoinvestoinnit, vuosikate ja poistot

Lainamäärän kehitys

Tunnuslukuja

	TP 2021	TA 2022	Muutettu TA 2022	TP Enn. 2022	TP Enn. 22 / TP 21	TP Enn. 22 / Muutettu TA 22
Toimintakate, milj. €	-1 316,0	-1 415,8	-1 455,1	-1 445,1	-129,1	10,0
Nettomenojen kasvu, %	2,7	7,6	10,6	9,8	7,1	-0,8
Vuosikate, milj. €	181,4	83,6	116,8	138,2	-43,2	21,4
Vuosikate/Poistot, %	170,0	75,8	106,1	108,9	-61,1	2,9
Tulos, milj. €	74,7	-26,6	6,7	11,3	-63,4	4,7
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta	-288,8	-369,9	-405,5	-330,0	-41,2	75,5
Investoinnit (netto), milj. €	-227,8	-234,6	-289,4	-239,2	-11,4	50,2
Investointien tulorahoitus, %	79,7	35,6	40,4	57,8	-21,9	17,4
Lainat, milj. €	891,0	1 077,7	937,7	952,0	61,0	14,3
Lainat, €/ asukas	3 648	4 363	3 796	3 829	181	33
Verorahoituksen kasvu,%	5,9	0,3	5,2	5,9	0,0	0,7
Asukasmäärä	244 223	247 000	247 000	248 637	4 414	1 637

Talous 2011 - 2022

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	ENN 11/2022
Asukasluku	215 168	217 421	220 446	223 004	225 118	228 274	231 853	235 239	238 140	241 391	244 223	248 637
Vero-%	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,25	20,25	20,25
Tulos (milj. euroa)	-12,5	-28,4	0,0	-19,3	-38,4	-21,3	-10,7	-58,8	-20,1	63,8	74,7	11,3
<i>kunnallisveron muutos</i>	8,6	34,4	41,4	16,5	12,1	20,9	0,3	-9,4	41,5	57,9	29,9	57,1
<i>yhteisöveron muutos</i>	-1,7	-27,9	7,6	11,4	4,5	-13,0	12,2	4,6	6,2	8,1	42,1	11,3
Valtionosuudet	223,1	239,7	302,3	300,5	298,4	317,2	285,1	291,1	302,0	394,6	360,8	373,7
Vuosikate (milj. euroa)	68,0	40,7	67,1	83,3	63,3	74,4	85,1	48,0	90,4	169,4	181,4	138,2
Vuosikate, €/as	316	187	305	373	281	326	367	204	379	702	743	556
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	-126,3	-186,0	-141,9	-213,9	-212,7	-220,9	-183,5	-197,5	-153,9	-222,6	-227,8	-239,2
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-58,3	-145,3	-74,8	-130,6	-149,4	-146,5	-98,4	-149,5	-63,6	-53,2	-46,4	-101,0
Lainat, €/as	1 502	1 675	1 785	1 680	1 772	2 139	2 276	2 850	3 338	3 795	3 647	3 828
Lainakannan muutos, €/as	38	173	110	-105	91	367	137	574	488	457	-148	181
BKT muutos-%	+2,5	-1,4	-0,9	-0,4	+0,5	+2,8	+3,2	+1,1	+1,2	-2,2	+3,0	+1,9

Koronaisku ja valtiontuet

arvio*

* Huom! Perustuu yksiköiden ilmoittamiin talousvaikutuksiin.

16,8 Valtionavustus Soten välittömiin kustannuksiin

Perustuu STM:n 16.12.2022 päätökseen. Avustuksissa on huomioitu avustusluokkien toteutuneet suoritteet tammi-elokuulta ja niiden yksikkökorvaukset. Valtioapuviranomainen on arvioinut loppuvuoden avustuksen.

2,0 Joukkoliikenteen koronatuki

1,1 Valtionavustus varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannuksiin

0,8 Valtionavustus työterveyden testauskustannuksiin

0,4 Säästöt yksiköiden menoista toiminnan supistumisen vuoksi

Valtiontuet
ja säästöt
yht.
+21,0 M€

"Koronaisku"
yht.
-30,8 M€

Netto-
vaikutus
-9,8 M€

Soten kustannukset 21,5

mm. PSHP:n laskuttamat tehohoidon ja erikoissairaanhoidon hoitovuorokaudet, koronatestaus, rokotukset ja suojavarusteet ym.
- erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit (3,2 M€) eivät sisälly em. kustannuksiin, koska eivät sisälly STM:n avustusmalliin

Joukkoliikenteen lipputulojen menetykset (netto) 4,0

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannusten kasvu 2,1

Työterveyshuollon koronatestauksen ja -rokotusten kustannukset 1,7

Veronmaksulykkäysten kompensaaion takaisinperintä (VOS) 1,2

Liikuntapalvelujen tulojen menetykset 0,2

Konserniennuste

Milj. euroa	TP 2021	TP Enn 2022	TP Enn 22 / TP 21
Toimintatuotot	1 425,5	1 442,7	17,2
Toimintakulut	-2 510,4	-2 598,6	-88,2
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	10,3	3,9	-6,4
Toimintakate	-1 074,6	-1 151,9	-77,3
Verotulot	1 117,5	1 192,3	74,8
Valtionosuudet	360,8	373,7	12,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-32,9	-40,8	-7,9
Vuosikate	370,8	373,3	2,5
Poistot ja arvonalentumiset	-256,8	-269,2	-12,4
Tilikauden tulos	114,0	104,1	-9,9
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,5	0,5
Tilikauden verot	-12,8	-23,2	-10,4
Laskennalliset verot	-7,4	-2,1	5,3
Vähemmistöosuudet	-7,2	-4,6	2,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	86,6	74,6	-12,0

Tilikauden tulos
104,1 milj. €
(TP Enn 2022)

Nettomenot
+ 7,2 %
(TP Enn 2022 / TP 2021)

Investoinnit
521,4 milj. €
(TP Enn 2022)

Lainakanta
2 269,7 milj. €
(TP Enn 2022)

Keskeiset nostot konserniennusteesta

- Konsernin tulosennuste on 9,9 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompi, mitä selittää erityisesti toimintakulujen kasvu.
- Nettomenojen ennustetaan kasvavan 76,7 miljoonalla eurolla (7,1 %) toimintakulujen kasvun seurauksena.
- Vuosikatteen ennustetaan kattavan poistot 139 prosenttisesti.
- Konsernin tulosennusteeseen vaikuttavat positiivisesti kaupungin lisäksi erityisesti Tampereen Palvelukiinteistöt Oy, Tampereen Sähkölaitos-konserni ja Tampereen Vuokratalosäätio.
- Lainakannan ennustetaan laskevan edellisvuodesta 12,1 miljoonaa euroa.
- Investointien ennustetaan pysyvän edellisvuoden tasolla.